

a neomlouvá ho, že tak jednal v dorozumění s pojišťovacím agentem, který nejsa k tomu dle plné moci jemu společností udělené zmocněn této úchytky žalobci za společnost platně povolití nemohl a nemůže býti tudíž pokládán za oprávněného jednatele společnosti, nýbrž jen za osobu třetí, která na klamu žalobcovu účasti měla (§§ 871, 875 obč. zák.). Tvrdí-li žalobce v dovolání, že písemný souhlas Julie B-ové jest vykázan tím, že on nárok jako její plnomocník a s jejím souhlasem podepsal, je to jednak novotou, jež odporuje přímo dřívějším procesním tvrzením jeho i skutečnosti, že podepsal Julii B-ovou bez jakéhokoli vyznačení domnělého svého zmocnění, takže tento dovolací důvod jest jen bezúspěšným pokusem zastříti nedostatek jejího pravého podpisu, který až dosud omlouvá jen svolením pojišťovacího agenta. Stejně hledisko platí arciť i o nesprávném vyplnění dotazníku. Svěřil-li žalobce toto vyplnění dotazníku agentovi, ručí on sám z nepravdivých údajů agentem v něm učiněných, ježto dle své jen na akvisici obmezené plné moci byl agent prostředkovatelem žalobcovým a nikoli k ujednání oprávněným jednatelem žalované společnosti. Žalovaná společnost byla tedy zcela nepochybně oprávněna z tohoto důvodu od smlouvy ustoupiti (§ 7 všeob. podm.) a soud odvolací dovodil případně též, že toto právo odstupu v předepsané zákonné lhůtě uplatnila, zjistiť ve shodě s předloženou korespondencí, že se teprve z dopisu ústavu pro choromyslné v Praze ze dne 5. dubna 1924 o tom dozvěděla, co jí bylo v dotazníku pojišťovacího návrhu zamlčeno, totiž že Julie B-ová byla již v oné době v péči ústavu choromyslných s progresivní paralysou. Nevhodně dovolává se žalobce i toho, že žalovaná společnost závazek svůj z pojišťovací smlouvy uznala, neboť ochota, kterou vůči žalobci projevila ku výplatě pojištěné částky datuje se ještě z doby, než se o svém oklamání dozvěděla, jehož zjištěním pozbylo její prohlášení právní závaznosti (§ 871 obč. zák.).

Čís. 5809.

Dědic, jenž vstoupil ve spor, vedený zůstavitelem, a jemuž byla napotom pozůstalost odevzdána, jest povinen zaplatiti útraty prosouzeného sporu, byl-li spor skončen až po odevzdání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 3. března 1926, Rv I 43/26.)

Albert G. vedl proti Jindřichu W-ovi spor o zaplacení 6.000 Kč. Za sporu Albert G. zemřel a ku pozůstalosti se přihlásila výjimečně ze zákona Augusta G-ová. Sporná pohledávka byla zařazena do pozůstalostního inventáře penizem 2633 Kč 73 h. Pozůstalost, o níž se ukázalo, že je předlůžena, byla odevzdána Augustě G-ové. Po smrti Alberta G-a byl spor proti Jindřichu W-ovi veden dále, po odevzdání pozůstalosti skončen a zvítězivšímu Jindřichu W-ovi přisouzeny byly útraty, ku jichž vydobytí vedl exekuci na jmění Augusty G-ové. Proti exekuci podala Augusta G-ová námitky, jak udala, podle §u 35, 36 a 37 ex. ř. a domá-

hala se (žalobou, o níž tu jde) zrušení exekuce. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalující podané námitky jako námitkami podle §u 35 a 37 ex. ř. jsou neodůvodněnými, poněvadž podle §u 35 ex. ř. mohou za exekučního řízení toliko potud podány býti námitky proti nároku, pro který exekuce byla povolena, pokud spočívají na skutečnostech nárok zrušujících nebo zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu, jenž tomuto řízení jest základem, jestliže však titul exekuční záleží v soudním rozhodnutí, jest rozhodna doba, až do které dlužník mohl příslušných skutečností účinně užiti v předcházejícím soudním řízení, a podle §u 37 ex. ř. může proti exekuci také třetí osoba podati odpor, tvrdí-li, že ku předmětu exekuci dotknutému má právo, které by nedopouštělo výkonu exekuce. Jelikož námitky vznáší sama povinná a nikoli osoba třetí a námitky ty opírají se o skutečnosti, které tu byly již dávno před exekučním titulem, neboť odevzdací listina byla vydána již dne 18. července 1922, jsou žaloby z důvodu § 35 a 37 ex. ř. neodůvodněny. Dle toho zůstává ku rozhodnutí, zda odůvodněnou jest žaloba jako námitky dle §u 36 ex. ř., že totiž nenastala předpokládaná právní posloupnost. První soudce žalobu zamítl s odůvodněním, že sice se žalující přihlásila výjimečně ku pozůstalosti Alberta G-a jako jediná dědička, že však vstoupila do sporu C 17/21, který byl zahájen v době, kdy ještě Albert G. byl živ, ve sporu podlehla a jest proto zodpovědna za útraty sporu. Proti tomuto názoru prvního soudce brojí odvolatelka vytýkajíc, že tento názor jest nesprávným, že spor vedla pozůstalost a žalující že byla pouhým zástupcem pozůstalosti, že přihlásila se ku pozůstalosti, která byla značně předluženou, výjimečně a že proto neručí za pohledávku žalovaného, která v době odevzdání tu nebyla, svým jměním. Názor tento jest jenom potud správným, že dle §u 550 obč. zák. nejsou dědicové do odevzdání pozůstalosti osobními dlužníky věřitelů pozůstalosti, nýbrž že pozůstalostní dluhy váznou na pozůstalosti a že dědic jest pouze správcem cizího jmění. Po odevzdání pozůstalosti ručí však dědicové výjimečně přihlášení za pozůstalostní dluhy již vlastním jměním, ale ovšem jenom do výše hodnoty pozůstalosti (pro viribus hereditatis) § 802 obč. zák. a jest proto nesprávným názor odvolatelky, že za dluhy pozůstalostní svým jměním neručí. První soudce zjistil z pozůstalostních spisů, že pozůstalost po Albertu G-ovi byla předlužena, a že zabavené předměty do pozůstalostního jmění nepatřily, žalující nežádala o svolání věřitelů ve smyslu §u 813 obč. zák., ručila by proto žalovanému dle §u 815 obč. zák. celým svým jměním za onu kvotu, kterou by byl obdržel, kdyby se bylo pozůstalosti dle zákonného pořádku k uspokojení věřitelů použilo. To ovšem by platilo, kdyby pohledávka žalovaného byla dluhem pozůstalosti. Podle §u 531 obč. zák. zove se soubor práv a povinností zůstavitele jeho pozůstalostí; tato předpokládá úmrtí (prohlášení za mrtva) zůstavitele, tato práva a povinnosti musí tu býti v době úmrtí (prohlášení za mrtva), což plyne z pojmu samotného, že jsou to práva a povinnosti zůstavitele, a i z ustanovení §§ 97 a 105 nesp. říz. Útraty sporu, které vede pozůstalost, byly by dluhy pozůstalostní, kdyby postihly pozůstalost samu; neboť pozůstalost t. j. soubor práv a povinností zůstavitele, pokud nebyla odevzdána — hereditas iacens — může

v této době podléhati právním změnám, které nastávají buď samy nebo činností zástupce pozůstalosti. Tento stav však zaniká nabytím pozůstalosti dědicem, tedy zpravidla odevzdáním pozůstalosti přihlásivšímu se dědici, tímto okamžikem přestává dědic býti zástupcem pozůstalosti, pozůstalé jmění nenáleží nadále pozůstalosti — nýbrž dědici, který také stává se osobním dlužníkem pozůstalostních věřitelů. Jestliže tedy zůstavitel Albert G. zažaloval Jindřicha W-a na zaplacení 6000 Kč, pozůstalost jeho zastoupena přihlásivší se dědičkou Augustou G-ovou ve sporu pokračovala, a jestliže pohledávka tato, třeba jako sporná, zařazena byla do stavu jmění zůstavitele, a také odevzdací listinou ze dne 18. července 1922 Augustě G-ové byla odevzdána, stala se tato na místě pozůstalosti Alberta G-a věřitelkou pohledávky, spor nevedl se dále — třeba tato změna ve sporu nebyla provedena — za pozůstalost — nýbrž ve skutečnosti ode dne odevzdání pozůstalosti pro Augustu G-ovou, a tato, třebaže usnesením ze dne 17. března 1925 pozůstalosti Alberta G-a náhrada útrat sporu byla uložena, byla vlastně dále stranou a náhrada útrat ve skutečnosti jí stíhá. Neodpovídalo by konečně ani citu spravedlnosti, by žalující přijala zažalovanou pohledávku 6000 Kč a přisouzenými útratami I. a II. stolice, když však byl spor prohrán a pozůstalosti uložena náhrada útrat celého sporu, by odkazovala, majíc útraty platiti, na pozůstalost předluženou. Jestliže první soudce ze stanoviska uvedeného spor posoudil, posoudil věc správně a tím padá i výtka nesprávného ocenění důkazů, kterou žalující spatřuje v tom, že první soudce ze sporných spisů C 17/21 dovodil, že žalující vedla spor svým jménem a ne za pozůstalost a na její účet.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka cítí se zejména stíženou tím, že nižší soudy nepřistoupily na její stanovisko, že prohraný spor nevedla ona osobně, nýbrž pozůstalost, které jediné byla náhrada útrat sporu uložena, že žalobkyně nebyla nikdy vlastní ani nevlastní stranou sporu, že tedy na ni závazek k náhradě útrat nemohl přejíti, tím méně, když byla a jest pouze výjimečně přihlásivší se dědičkou pozůstalosti značně předlužené, jejíž prostředky nestačily na zaplacení útratové pohledávky, dále že ona jest vůči zahájené exekuci »osobou třetí«, již přísluší právo odporu dle §u 37 ex. ř. a konečně že nebylo aspoň zjištěno, který podíl by jí byl ku placení připadl, proto, že neučinila návrhu na svolání věřitelů po rozumu §u 812 obč. zák., ač i v tom směru ničeho nezanedbala, neboť prý nebylo podnětu k tomu, když ona útratová pohledávka vzešla až 3 roky po odevzdání předlužené pozůstalosti. Z tohoto stručného naznačení obsahu námitek jest patrné, že jde jen o řešení otázek právních a tedy jen o dovolací důvod nesprávného právního posouzení, leč vývody dovolání nejsou způsobilé vyvrátiti v celku správné odůvodnění napadených rozsudků, k němuž bylo by dodati pouze toto: Správně zdůrazňuje odvolací soud, že jedinou otázkou, již v tomto směru jest řešiti, jest, zda co do vykonatelného útratového závazku, pro nějž se exekuce vede a který dle exekučního titulu zní proti pozůstalosti Alberta G-a, nastala předpokládaná právní posloupnost (§§ 9 a 36 čís. 1 ex. ř.) správněji, zda lze

žalobkyni osobně pokládati za vlastní podmět tohoto útratového závazku na ten způsob, že jest ona k jeho splnění zavázána osobně bez ohledu na to, pokud k tomu stačí prostředky pozůstalosti, čili nic. Je-li tomu tak, odpadá veškeren podklad pro odpor proti exekuci dle §u 37 ex. ř., jenž přísluší pouze osobám třetím, kdežto v tomto případě byla by žalobkyně sama vlastní stranou povinnou. O otázce té dlužno rozhodnouti jen pořadem práva a není důvodnou námitka dovolatelčina odpůrce, že otázka tato byla již s konečnou platností rozhodnuta usneseními nižších stolic o povolení exekuce. Nejvyšší soud sdílí k otázce této v podstatě názory nižších stolic v jejich rozsudcích vyložené. Pravda ovšem, že spor, z jehož bezúspěšného výsledku vymáhaná pohledávka útrat vzešla, byl zahájen ještě Albertem G-em, že po úmrtí jeho dne 4. července 1921 bylo v něm pokračováno pozůstalostí jeho representovanou žalobkyní, která se k ní s výhradou inventáře přihlásila, že pozůstalost tato značně předlužená byla dne 18. července 1922 žalobkyni odevzdána a že sporná pohledávka přešla touto universální posloupností na žalobkyni. Mínil-li žalobkyně, že ona nebyla nikdy stranou sporu a že jí tedy nemůže stihnouti závazek za zaplacení útrat sporu, nelze jí přisvědčiti. Netřeba ani zkoumati, ve který vztah ku projednávanému již sporu žalobkyně vstoupila již tím, že se k pozůstalosti tehdejšího žalobce, svého zemřelého manžela Alberta G-a přihlásila jako jeho jediná dědička, aniž by byla zároveň jako jeho právní nástupkyně odvolala procesní plnou moc, udělenou zůstavitelem jeho procesnímu zástupci, který na jejím základě ve sporu tom bez přerušeni pokračovati mohl (§ 155 c. ř. s.), ač k tomu byla oprávněna dle §u 35 c. ř. s. Odevzdáním pozůstalosti stala se najisto již vlastní stranou sporu, neboť odevzdáním tím přestala pozůstalost jako pozůstalost, t. j. jako soubor práv a závazků zůstavitelových (§ 547 obč. zák.), ježto právně přešla touto dědickou posloupností na žalobkyni, čímž se tato stala její vlastní a tudíž věřitelkou sporné pohledávky. Pokračovala-li žalobkyně po odevzdání v tomto již zahájeném sporu, by tuto pohledávku pro sebe vymohla, převzala tím dotyčnou právní rozepři na svůj účet a nečiní při tom rozdíl, zda tato podmětná změna žaloby ve sporu k výslovnému výrazu přišla, čili nic, neboť změna ta nastala sama sebou. Po odevzdání pozůstalosti nemohla ve sporu býti stranou jiná osoba než žalobkyně jako vlastní věřitelka sporné pohledávky. Z toho arciž vyplývá též nezbytný právní úsudek, že žalobkyně převzala osobně též záruku za závazek, který pro ni z příčiny tohoto sporu podle jeho někdejšího výsledku vzejíti mohl a později ve skutečnosti také vzešel. Mínil-li dovolatelka, že tento závazek jest jaksi jen příslušenstvím sporné pohledávky jakožto pohledávky hlavní a že tedy může stihnouti jen pozůstalost, jest na omylu. Závazek k náhradě útrat prohraného sporu jest dluhem pro sebe, zakládajícím se na zvláštním od hlavní pohledávky odlišném právním důvodu, kotvícím nikoliv v právu hmotném, nýbrž v právu procesním, jenž dán jest již tím, že ta která strana ve sporu prohrála (§ 41 c. ř. s.). Závazek ten, vznikající teprve výsledkem sporu t. j. právním výrokiem soudu nelze tedy počítati za dluh pozůstalosti, nýbrž za osobní závazek žalobkyně, která jest právě onou stranou, již tento závazek prohrou sporu vzešel a jest též bezdůvodno, domá-

há-li se žalobkyně toho, by aspoň bylo vyšetřeno, kolik útraty sporu činily až do doby odevzdání a by její závazek obmezen byl aspoň na útraty sporu, vzešlé od odevzdání pozůstalosti, neboť ručí za útraty celé. Než žalobkyně tento zůstavitelem zahájený spor převzala a jej pro svůj zájem dále vedla, bylo na ní, by uvažovala především u sebe, stojí-li předmět sporu za to, aby se vydávala v ručení za útraty sporu pro případ, že spor prohraje, a správně nižší soudy dokládají, že bylo v její moci a rozhodnutí tomuto ručení se vyhnouti tím, že by byla ve sporu nepokračovala a se žalobního nároku vzdala. Jenom v tom případě bylo by se ručení za útraty sporu obmezilo na pozůstalost a jediné tato byla by ručila za ně. Rozhodla-li se však žalobkyně spor vésti dále, ručí z celých útrat prohraného sporu osobně a neobmezeně a bylo by zřejmým bezprávím, kdyby nyní druhou stranu, již tímto svým postupem další útraty způsobila, chtěla odkazovati na sporé prostředky předlužené pozůstalosti. Nižší soudy rozhodly tedy správně, uznávše, že žalobkyně jediné jest stranou povinnou co do pohledávky exekucí vymáhané a když z tohoto právního názoru žalobu zamítly.

Čís. 5810.

Zrušil-li rekursní soud usnesení prvního soudu, jímž byl zamítnut návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání, a nařídil prvnímu soudu, by o návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání znovu rozhodl, jest dovolací rekurs přípustným, třebas nebyla vyhrazena pravomoc.

Vyslala-li strana v případě druhé věty prvního odstavce §u 29 c. ř. s. za sebe k přelíčení zmocněnce neadvokáta, dlužno postupovati podle §u 185 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 4. března 1926, R I 75/26.)

Ve sporu o více než 2.000 Kč dostavil se k roku u okresního soudu manžel žalované. Žalobkyně navrhla vydání rozsudku pro zmeškání. Soud prvního stoliče návrh zamítl a ustanovil rok k dalšímu ústnímu jednání. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by znovu rozhodl o návrhu žalobkyně za vydání rozsudku pro zmeškání.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Za žalovanou, jež účastnila se prvního roku a roku ze dne 26. května 1925 osobně, dostavil se k roku ze dne 27. srpna 1926 její manžel, ačkoliv vzhledem k hodnotě sporu převyšující 2.000 Kč musela strana, nedostavila-li se osobně, zastoupena býti advokátem (§ 29 odst. 1 druhá věta c. ř. s.). Návrh žalující strany na vydání rozsudku pro zmeškání byl usnesením prvního soudu zamítnut a zároveň ustanoven byl rok k dalšímu ústnímu přelíčení. K rekursu žalující strany zrušil rekursní soud toto usnesení a uložil prvnímu soudu, by bez zřetele na potvrzení ze dne 28. srpna 1925, jímž mělo býti omluveno nedostavení se žalované, rozhodl o návrhu žalobkyně na vydání rozsudku pro zmeškání, tedy by znovu rozhodl o otázce, zda žalovaná rok zmeškala (§ 133 c. ř. s.). Rekursní soud učinil tak s poukazem na § 403 c. ř. s., podle něhož v ta-